

Becoming More Visible -projekti
SPR, Varsinais-Suomen piiri
Yliopistonkatu 24 A 14
20100 Turku

TURVAPAIKANHAKIJOIDEN JA PAKOLAISTEN KANSSA TYÖSKENTELEVIEN TÄYDENNYSKOULUTUS (15 ov/26op)

Loppuraportti

Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskus toteutti yhteistyössä Becoming More Visible –hankkeen (EQUAL) kanssa Turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten kanssa työskentelevien täydennyskoulutuksen. Tässä loppuraportissa kuvataan koulutuksen toteutus sekä todetaan siitä saatu palaute.

Kohderyhmä ja osallistuminen

Koulutuksen kohderyhmän muodostivat turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten kanssa työskentelevät tai heitä työssään kohtaavat työntekijät.

Hakupaperit palautettiin täydennyskoulutuskeskukseen ja sieltä edelleen Becoming more visible-hankkeelle, joka teki päätöksen opiskelijavalinnasta. Koko koulutukseen valittiin 28 henkilöä. Lisäksi yksittäisiin jaksoihin ilmoittautui 10 henkilöä.

Osallistujille laaditaan todistukset hyväksytysti suoritetuista osioista. Loppuraportin laatimisvaiheessa koko koulutuksen oli hyväksytysti suorittanut 13 henkilöä. Tämän lisäksi 11 henkilölle tarjotaan mahdollisuutta täydentää suorituksiaan koko koulutuksen kattavan todistuksen saamiseksi. Koulutuksen keskeytti 4 henkilöä.

Tavoite

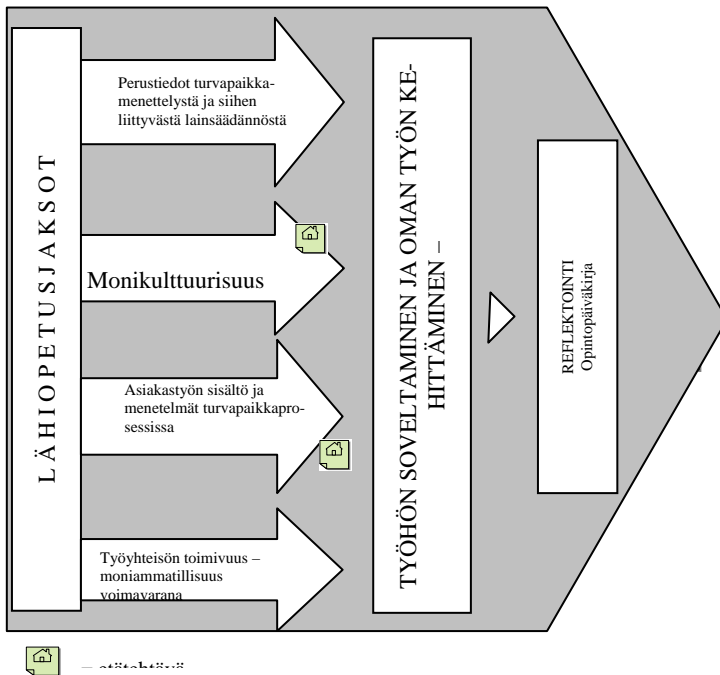
Koulutuksen tavoitteena oli kehittää ja lisätä vastaanottokeskusten henkilökunnan sekä muiden turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten kanssa työskentelevien tai heitä työssään kohtaavien työntekijöiden ammattitaitoa.

Toteutus

Koulutus oli laajuudeltaan 15 opintoviikkoa (26 opintopistettä) ja se toteutettiin monimuoto-opiskeluna. Monimuoto-opiskelu sisälsi lähiopetusta 101 tuntia ja etäopiskelua 499 tuntia. Lähiopetus toteutettiin Kajaanissa. Etäopiskelu koostui etätehtävien ja kehittämistehtävän tekemisestä sekä oheiskirjallisuuden ja annettujen materiaalien lukemisesta.

Sisältö

Koulutus koostui neljästä lähiopetusjaksosta sekä kehittämistehtävän laatimisesta. Jokaisessa lähiopetusjaksossa oli kullekin lähiopetuspäivälle oma teemansa. Koulutuksen rakenne voidaan esittää seuraavasti:

1. Perustiedot turvapaikkamenettelystä ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä

Laajuus

3 ov

Toteutus

16 tuntia lähiovetusta, itsenäistä opiskelua, materiaalipaketin kerääminen

Suorittaminen

Jakson hyväksytyt suorittaminen edellytti

- aktiivista osallistumista lähiovetuspäiviin
- oppimispäiväkirjan tekemistä
- materiaalipaketin kokoamista

Osiot

1A. Lainsäädäntöä I (8h)

- EU:n turvapaikka- ja pakolaispolitiikka
- Pakolaissopimus ja muut kansainväliset ihmisoikeussopimukset
- Ulkomaalaislaki

Tavoite: Osion tavoitteena oli luoda katsaus Suomen pakolais- ja turvapaikkapolitiikkaa sitoviin kansainvälisiin sopimuksiin sekä Euroopan Unionin yleiseen turvapaikka- ja pakolaispolitiikkaan sekä Suomen lainsäädäntöön.

Kouluttaja: lakimies Thomas Bergman ja Liisa Karinen, Suomen pakolaisneuvonta

1B. Turvapaikkamenettelyt ja lainsäädäntöä II (8h)

Tavoite: Osion tavoitteena oli tarkastella Suomen turvapaikkamenettelyä sekä Suomeen tulevien turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten lähtömaita sekä heidän lukumääräänsä ja sijoittumista Suomessa. Tavoitteena oli myös tutustua lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hahmottaa työntekijän toimintaa sääteleviä kysymyksiä kuten salassa pidettäviä ja julkisia asioita.

Kouluttajina: Johtaja Esko Repo, Ulkomaalaisvirasto ja Kirsi Hytinantti, Suomen pakolaisneuvonta.

Osallistujia

Osioon 1A osallistui 25 henkilöä ja osioon 1B osallistui 27 henkilöä.

Palaute

Osallistujat antoivat jaksolle yleisarvosanaksi 8,1 (laskettu osioiden keskiarvoista). Lisäksi osallistujat arvioivat, että jaksosta oli hyötyä heidän työnsä kannalta – ko. keskiarvo oli 7,9.

2. Monikulttuurisuus

Laajuus

3 ov

Toteutus

Lähiopetusta, itsenäistä opiskelua ja etätehtävien tekeminen

Suorittaminen

Jakson hyväksytytty suorittaminen edellytti

- aktiivista osallistumista lähiopetuspäiviin
- oppimispäiväkirjan tekemistä
- etätehtävän tekemistä

Osio

2A. Monikulttuurisuus ja maahanmuuttajatyö (16 h)

Tavoite: Osiossa tarkasteltiin suomalaisten ja ulkomaalaisten arvokäsitteitä ja niiden peilautumista monikulttuuriseen työhön. Tavoitteena oli luoda yleiskuva kansainvälistyvään, monikulttuuriseen ja moniarvoiseen yhteiskuntaan sekä lisätä opiskelijoiden tietoisuutta paitsi omista kulttuurisista lähtökohdistaan myös kulttuurien kohtaamisen problematiikasta sekä niiden heijastumisesta maahanmuuttajatyöhön.

Kouluttaja: Joensuun yliopiston tuntiopettaja, erityisopettaja Riitta-Liisa Koponen

Osallistujia

Jaksoon osallistui 24 henkilöä.

Palaute

Osallistujat antoivat jaksolle yleisarvosanaksi 9. Lisäksi osallistujat arvioivat, että jaksosta oli merkittävästi hyötyä heidän työnsä kannalta – ko. keskiarvo oli 8,5.

3. Asiakastyön sisältö ja menetelmät turvapaikkaprosessissa

Laajuus

4 ov

Toteutus

Lähiopetusta, itsenäistä opiskelua ja etätehtävien tekemistä

Suorittaminen

Jakson hyväksytytty suorittaminen edellytti

- aktiivista osallistumista lähiopetuspäiviin
- oppimispäiväkirjan tekemistä
- etätehtävän tekemistä

Osiot

3A. Kriisien ja traumojen tunnistaminen (8h)

Tavoite: Osiossa käsiteltiin maahanmuuttoon ja pakolaisuuteen liittyviä kriisejä ja traumoja sekä niiden kumulatiivista luonnetta. Maahanmuutto nähdään prosessina, joka kestää ehkä toiseen tai jopa kolmannen sukupolveen. Prosessin eri vaiheissa on useita mahdollisia tekijöitä, jotka voivat selittää haavoittuvuuden ja alttiuden sairastua. Tärkeäksi muodostuu työntekijän kyky hahmottaa pakolaisen ja siirtolaisen elämäntilanne sekä työntekijän valmiudet kohdata heidät. Näiden aiheiden lisäksi osiossa tutustuttiin kidutettujen kuntoutuskeskuksen työhön.

Kouluttaja: psykiatri Asko Rauta, Kidutettujen kuntoutuskeskus

3B1. Alaikäinen maahanmuuttaja (8h)

Tavoite: Osiossa keskityttiin alaikäisen maahanmuuttajan ongelmien tunnistamiseen sekä avuntarpeen varhaiseen arvioimiseen ottaen huomioon myös perheen kokonaistilanne. Osiossa annettiin työväliteeksi nk. alkuvaiheen kartoitusmalli.

Kouluttaja: kriisityöntekijä Jaana Nguyen, Kriko-projekti

3B2. Tulkkaus ja tulkin käyttö asiakastilanteessa(8h)

Osiossa käsiteltiin tulkin työtä, tulkkauksen etiikkaa ja moraalialia, työskentelyä tulkin kautta – mitä työntekijän tulisi tietää faktoista (kieli, varaus, tauotus jne), viranomaisen/asiakkaan oikeus tulkkaukseen, tulkin käytön korvaukset ja kulttuuritulkin rooli.

Kouluttaja: tulkki Pirjo Sehic

Osallistujia

Osioihin 3A ja 3B1 osallistui 25 henkilöä sekä 3B2 osioon 21 henkilöä.

Palaute

Osallistujat antoivat jaksolle yleisarvosanaksi 8,6 (laskettu osioiden keskiarvoista). Lisäksi osallistujat arvioivat, että jaksosta oli hyötyä heidän työnsä kannalta – ko. keskiarvo oli 7.9.

4. Työyhteisön toimivuus – moniammatillisuus voimavarana

Laajuus

3 ov

Toteutus

Lähiopetus, itsenäistä opiskelua ja etätehtävien tekemistä

Suorittaminen

Jakson hyväksytyt suorittaminen edellytti

- aktiivista osallistumista lähiopetuspäiviin
- oppimispäiväkirjan tekemistä
- etätehtävän tekemistä

Osiot

4A. Työyhteisön toimivuus (16h)

Tavoite: Osiossa tarkasteltiin moniammatillisen ja monikulttuurisen työyhteisön toimivuutta, työnjakoa, ammatillisuuden rajoja, haastavien työtehtävien kuormittavuutta sekä työntekijän jaksamista työssään. Osiossa etsittiin keinoja siihen, kuinka työyhteisön toimivuutta voidaan parantaa mm. työyhteisön eettisten sääntöjen kautta. Lisäksi tarkasteltiin työntekijän sitoutumista työyhteisöön, kuinka työntekijän mahdollinen loppuun palaminen voidaan havaita ja mahdollisesti estää ja kuinka työyhteisö toimii kriisitilanteissa.

Kouluttaja: henkilöstöpäällikkö Leena Markkanen, Helsingin vastaanottokeskus

4B. Onnistunut kotoutuminen (8h)

Tavoite: Osiossa tarkasteltiin poikkialhallinnollista ja moniammatillista työtettä kotoutumiskoulutuksissa sekä pohdittiin onnistuneen sekä laadukkaan koulutuksen suunnittelua ja rakentamista.

Kouluttaja: Joensuun seudun työvoimatoimiston johtaja Jarmo Valtonen ja kouluttaja/työvalmentaja Saija Huttunen Joensuun yliopisto

Osallistujia

Osioon 4A osallistui 22 henkilöä ja osioon 4B osallistui 21 henkilöä.

Palaute

Osallistujat antoivat jaksolle yleisarvosanaksi 8,7 (laskettu osioiden keskiarvoista). Lisäksi osallistujat arvioivat, että jaksosta oli hyötyä heidän työnsä kannalta (ka 7.9).

5. Kehittämistehtävä

Laajuus

2 ov

Toteutus

Ryhmätyöskentelyä 21 tuntia, itsenäistä työskentelyä

Tavoite

Koulutuksen tiedon soveltaminen käytäntöön.

Suorittaminen

Kehittämistehtävän teko ja raportointi. Kehittämistyö raportoitin käyttäen Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen kehittämistyökaavaketta. Kehittämistyöt esiteltiin koko ryhmälle viimeisellä tapaamisella, jolloin tieto saatiin jaettua mahdollisimman monelle.

Osallistujia

Jaksoon osallistui 20 henkilöä.

Palaute

Osallistujat antoivat jaksolle yleisarvosanaksi 8,5. Lisäksi osallistujat kokivat jakson olevan merkittävän hyödyllinen heidän työnsä kannalta (ka 8.9).

Koulutuksen yhteenveto

Jaksojen saamien keskiarvojen mukaan koulutuksen yleisarvosanaksi tulee 8.6, jota voidaan pitää laadukkaan koulutuksen tunnusmerkkinä. Lisäksi osallistujat kokivat, että koulutuksesta oli hyötyä heidän työnsä kannalta: keskiarvo oli 8.2 asiaa kysyttäessä.

Koulutus toteutettiin nyt ensimmäisen kerran, mikä luonnollisesti näkyy palautteissa. Tämän takia koulutusta kehitetään mm. saadun palautteen mukaisesti, jotta se vastaisi vielä paremmin turvapaikan hakijoiden ja pakolaisten kanssa työskentelevien henkilöiden tarpeita. Suuria muutoksia koulutukseen ei kuitenkaan tehdä, koska palaute ei anna siihen aihetta. Näin seuraavaan koulutukseen osallistuvat saavat samankaltaisen koulutuksen, mikä luo edellytyksiä kehittämistyön jatkamiselle työpaikoilla (vrt. 5. jakso).

Palautteen mukaan antoisimmat jaksot olivat monikulttuurisuutta käsittelevät 2. jakso sekä ohjattu kehittämistehtävä (5. jakso). Jos koulutusta tarkastellaan osioittain, niin osallistujia kiinnostaneita aiheita olivat työyhteisön toimivuus ja työssä jaksaminen (4A, Leena Markkanen) sekä kriisien ja traumojen tunnistaminen (3A, Asko Rauta).

Seuraavaksi todetaan muutamia palautteista esille nousseita asioita. Saadun palautteen mukaan hedelmällistä koulutuksessa on ollut vertaistuki. Toisin sanoen osallistujat ovat saaneet tietoa, kuinka asiat hoidetaan muilla työpaikoilla. Osallistujat kokivat hyväksi, että koulutuksen myötä heillä on aikaa kehittämistyölle. Jaksokohtaisissa palautteissa toivottiin lisää koulutusta mm. seuraavista aiheista: B-lupa, ihmiskauppa, islamin tavat, Suomen poliittiset linjaukset pakolaispolitiikassa, traumojen käsitteleminen ja maahanmuuton psykologiset kysymykset. Osallistujat olivat kuitenkin tyytyväisiä koulutuksen sisältöön ja suuria muutoksia ei toivottu.

Osa vastaanottokeskuksista päätettiin lakkauttaa, mikä esitti haasteen koulutuksen toteuttamiselle. Haasteeseen vastattiin muuttamalla ao. osallistujien kehittämistehtävien aiheita mielekkäämmiksi. Lakkauttamispäätöksestä huolimatta osallistujat jatkoivat koulutuksessa, mikä tulkittiin osallistujien vahvaksi motivaatioksi sekä koulutuksen onnistumiseksi.

Kehittämistehtävien aiheet olivat seuraavat:

- Asiakkaiden infokansio
- Sosiaalityöntekijöiden infokansio tp-hakijoille
- Alkuinfokansio
- Neuvonnan käsikirja
- Perehdyttämiskansio
- Perehdyttämiskansio/työohje pakolaisohjaajille
- Respan toimintaa
- Kuntaan saattaminen
- Sosiaaliohjaus Kajaanin maahanmuuttajapalveluissa
- Naisten kerho vastaanottokeskuksessa
- Apuvälineet työkalupakkiin
- Yhteistyön kehittäminen työpaikalla
- Uusi toimintamalli Helsingin vt-keskuksen työntekijöille asiakastapaamiset
- Sosiaalityö maahanmuuttajapalveluissa

Osallistujilla oli mahdollisuus laatia tehtävä pareittain, mikä selittää aiheiden määrän. Lisäksi luettelossa ei ole listattu lakkautettavien vastaanottokeskusten osallistujien kehittämistehtäviä aiheiden henkilökohtaisuuden takia.

Muuta

Turvapaikan hakijoiden ja pakolaisten täydennyskoulutus oli onnistunut kokonaisuus ja se vastasi kentän työntekijöiden tarpeeseen. Osallistujilta saamiemme tietojen mukaan vastaavaa pitkäjatkoista, prosessinomaista täydennyskoulutusta ei ole aikaisemmin järjestetty vastaanottokeskusten työntekijöille. Lisäksi toteutettuun koulutukseen osallistui vain osa vastaanottokeskusten henkilöstöstä. Tämän takia on tarpeen varmistaa ko. henkilöiden täydennyskoulutuksen saatavuus. Näin turvataan työpaikkojen tärkein voimavara; osaava henkilöstö.

Joensuussa 31.1.2007

Mari Pekkarinen
kehittämispäällikkö
mari.pekkariinen@joensuu.fi
(013) 251 2119

Arttu Puhakka
suunnittelija
arttu.puhakka@joensuu.fi
(013) 251 2104